

61997J0149

Domstolens dom (sjätte avdelningen) den 12 november 1998. - The Institute of the Motor Industry mot Commissioners of Customs and Excise. - Begäran om förhandsavgörande: Value Added Tax and Duties Tribunal, London - Förenade kungariket. - Mervärdeskatt - Undantag från skatteplikt - Organisationer som utan vinstintresse verkar i fackligt syfte. - Mål C-149/97.

Rättsfallssamling 1998 s. I-07053

Sammanfattning

Parter

Domskäl

Beslut om rättegångskostnader

Domslut

Nyckelord

Bestämmelser om skatter och avgifter - Harmonisering av lagstiftning - Omsättningsskatt - Gemensamt system för mervärdesskatt - Undantag från skatteplikt som föreskrivs i sjätte direktivet - Organisationer som utan vinstintresse verkar i fackligt syfte - Begrepp

(Rådets direktiv 77/388, artikel 13 A.1 I)

Sammanfattning

Med uttrycket en organisation som verkar i fackligt syfte i artikel 13 A.1 I, i sjätte direktivet 77/388 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter, avses en organisation som har till huvudsakligt syfte att försvara sina medlemmars kollektiva intressen - vare sig dessa är arbetstagare, arbetsgivare, fria yrkesutövare eller näringsidkare som utövar viss ekonomisk verksamhet - och företräda dessa gentemot berörd tredje man, däribland offentliga myndigheter.

Parter

I mål C-149/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget från VAT and Duties Tribunal, London (Förenade kungariket), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

The Institute of the Motor Industry

och

Commissioners of Customs & Excise,

angående tolkningen av artikel 13 A.1 I i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva, område 9, volym 1, s. 28),

meddelar

DOMSTOLEN

(sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P.J.G. Kapteyn (referent) samt domarna G.F. Mancini, J.L. Murray, H. Ragnemalm och K.M. Ioannou,

generaladvokat: G. Cosmas,

justitiesekreterare: byrådirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- *The Institute of the Motor Industry*, genom P. Duffy, QC, med fullmakt från C. Mainprice, solicitor,

- Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, i egenskap av ombud, biträdd av K.P.E. Lasok, QC, och P.J.E. Whipple, barrister,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom P. Oliver, rättstjänsten, i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 24 mars 1998 av: *The Institute of the Motor Industry*, Förenade kungarikets regering och kommissionen,

och efter att den 14 maj 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

Domskäl

1 VAT and Duties Tribunal, London, har genom beslut av den 7 april 1997, som inkom till domstolens kansli den 17 april 1997, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget ställt en fråga om tolkningen av artikel 13 A.1 I i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, s. 1, svensk specialutgåva, område 9,

volym 1, s. 28, nedan kallat direktivet).

2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan The Institute of the Motor Industry (nedan kallat institutet) och Commissioners of Customs & Excise avseende tillämpningen av ett undantag från mervärdesskatt som föreskrivs för grupp 9 i bilaga 9 till VAT Act 1994 (1994 års lag om mervärdesskatt).

3 I bilaga 9 till VAT Act 1994 undantas, vad gäller grupp 9, "fackföreningar och yrkessammanslutningar" från mervärdesskatt. Det relevanta avsnittet i denna bilaga har följande lydelse:

"1. Tillhandahållande av tjänster till medlemmarna och, i samband med dessa tjänster, varor som har samband med dess ändamål och som, förutom medlemsavgiften, erhålls utan kostnad, och som utförs av följande organisationer utan vinstintresse:

a) Fackföreningar ('trade union') eller andra organisationer av enskilda personer som har till huvudsakligt syfte att på medlemmarnas vägnar föra förhandlingar avseende deras arbetsvillkor.

b) Yrkessammanslutningar vars tillträde helt eller väsentligen är begränsat till personer som innehar eller som håller på att skaffa sig den behörighet som krävs för att utöva yrket i fråga.

c) Sammanslutningar vars huvudsakliga syfte är att främja kunskap på ett visst område eller utveckling av yrkeskompetens, i förhållande till de yrken eller arbeten som medlemmarna utövar eller tidigare har utövat.

d) ..."

4 Institutet är en frivillig sammanslutning för personer som arbetar inom detaljhandeln inom bilbranschen.

5 Genom beslut av den 15 januari 1996 beslutade Commissioners of Customs & Excise att institutet inte uppfyllde de villkor som krävs för att åtnjuta undantag från skatteplikt i enlighet med bilaga 9 till VAT Act 1994. Detta medförde att de tjänster som det tillhandahöll sina medlemmar i utbyte mot den årliga avgiften utgjorde mervärdesskattepliktiga tjänster.

6 Institutet väckte talan mot detta beslut vid VAT and Duties Tribunal, London.

7 I beslutet om hänskjutande angav den nationella domstolen att institutet inte omfattas av tillämpningsområdet för bilagan till VAT Act 1994. Enligt denna kan institutet inte anses utgöra en "yrkessammanslutning" i den mening som avses i punkt 1 b i denna bilaga för grupp 9, eftersom dess medlemmar företräder ett alltför stort spektrum av verksamheter. Dessutom anser den att institutet inte utgör en sammanslutning i den mening som avses i punkt 1 c i bilaga 9, eftersom det inte bidrar till att främja kunskap på ett visst område eller utveckling av yrkeskompetens. Slutligen anser den att institutet inte omfattas av tillämpningsområdet för punkt 1 a i bilaga 9 på grund av att det inte är en "trade union" som har till huvudsakligt syfte att på medlemmarnas vägnar föra förhandlingar avseende deras arbetsvillkor.

8 Institutet har vid den nationella domstolen gjort gällande att det utgör en facklig organisation i den mening som avses i artikel 13 A.1 i i direktivet och att de tjänster och varor som det tillhandahåller därför är undantagna från mervärdesskatt.

9 Denna bestämmelse har följande lydelse:

"1) Utan att det påverkar tillämpningen av övriga gemenskapsbestämmelser, skall medlemsstaterna undanta följande verksamheter från skatteplikt och fastställa de villkor som krävs för att säkerställa en riktig och enkel tillämpning och förhindra eventuell skatteflykt,

skatteundandragande eller missbruk:

...

l) Tjänster och varor med nära anknytning därtill som en organisation som utan vinstintresse verkar i politiskt, fackligt, religiöst, patriotiskt, filosofiskt, filantropiskt eller medborgarrättsligt syfte tillhandahåller i sina medlemmars intresse i utbyte mot en medlemsavgift som bestäms i enlighet med organisationens stadgar, om undantaget inte kan befaras vålla snedvridning av konkurrensen.

..."

10 Den nationella domstolen anser att de tjänster och varor som tillhandahålls av institutet inte kan undantas från mervärdesskatt med stöd av denna bestämmelse med hänsyn till den betydelse som uttrycket "trade union", som används i den engelska versionen av artikel 13 A.1 I i direktivet, vanligen ges.

11 Den nationella domstolen har dock påpekat att uttrycket "syndicale" (facklig) som förekommer i den franska versionen och dess motsvarigheter i andra språkversioner tycks användas i en vidare betydelse än ordet "trade union" (fackförening) i den engelska versionen och dess motsvarigheter i andra språkversioner.

12 Följaktligen undrar den nationella domstolen om institutet omfattas av artikel 13 A.1 I i direktivet. Eftersom VAT and Duties Tribunal ansåg att det inte kunde befaras vålla snedvridning av konkurrensen att undanta de tjänster och varor som institutet tillhandahållit, beslutade den att förklara målet vilande och hänskjuta följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall, mot bakgrund av de slutsatser som dras i punkt 3-19 och punkt 21 i beslutet från VAT and Duties Tribunal och under sådana omständigheter som det redogörs för i punkt 21 (som sammanfattas nedan), tjänster som tillhandahålls av en sådan sammanslutning, som inte har något vinstintresse, undantas från mervärdesskatt, på grund av att de omfattas av artikel 13 A.1 I i sjätte direktivet i egenskap av en 'organisation som ... verkar i ... fackligt ... syfte'?

I punkt 21 uppges sammanfattningsvis att sammanslutningen, vilken är en frivillig sammanslutning av enskilda personer, består av anställda inom detaljhandeln inom bilbranschen.

Sammanslutningens huvudsakliga syften är att förbättra sina medlemmars yrkeskunnande, att förbättra karriärmöjligheterna inom branschens olika områden och att förbättra den allmänna uppfattningen om branschen och de personer som arbetar inom denna. Sammanslutningen söker nå dessa syften genom att tillgodose branschens krav på färdigheter på alla nivåer, genom att godkänna kurser (som anordnas av andra institutioner) i vilka dessa färdigheter lärs ut, genom att ge stipendier för de kurser som slutförs och klassificera sina medlemmar, genom att sprida information för att hålla sina medlemmar à jour med utvecklingen inom branschen och inom deras kompetensområde och genom att föra ett arbetsplaceringsregister."

13 Genom denna fråga vill domstolen i huvudsak veta huruvida en sådan sammanslutning som institutet utgör en organisation utan vinstintresse som verkar i fackligt syfte i den mening som avses i artikel 13 A.1 I i direktivet.

14 Det skall först konstateras, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 33-37 i sitt förslag till avgörande, att de uttryck som har använts i vissa språkversioner av denna bestämmelse för att återge uttrycket "objectifs de nature syndicale" (fackligt syfte) kan ha en annan betydelse än dem som har använts i andra språkversioner.

15 De uttryck som har använts i flera versioner, däribland den engelska versionen ("aims of a trade-union nature"), syftar i huvudsak på ändamålet med arbetstagarnas fackföreningar, medan

de uttryck som använts i andra versioner, däribland den franska versionen ("objectifs de nature syndicale"), dessutom syftar på ändamålet med yrkessammanslutningar som inte utgör sådana fackföreningar.

16 Enligt fast rättspraxis kan den formulering som använts i en språkversion av en gemenskapsrättslig bestämmelse inte ensam ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller i detta hänseende åläggas större betydelse än övriga språkversioner. Detta skulle strida mot kravet på en enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten. I händelse av skillnader mellan de olika språkversionerna skall bestämmelsen i fråga tolkas mot bakgrund av den allmänna systematiken i och syftet med de föreskrifter i vilka den ingår (se dom av den 27 mars 1990 i mål C-372/88, *Cricket St Thomas*, REG 1990, s. I-1345, punkterna 18 och 19).

17 I det avseendet skall det erinras om att de uttryck som används i undantagen i artikel 13 i direktivet skall tolkas restriktivt, eftersom dessa undantag innebär avsteg från den allmänna principen enligt vilken omsättningsskatt skall betalas för varje tillhandahållande av tjänster som utförs av en skattskyldig person mot vederlag (dom av den 15 juni 1989 i mål C-348/87, *Stichting Uitvoering Financiële Acties*, REG 1989, s. 1737, punkt 13).

18 Det skall dessutom erinras om att artikel 13 A i direktivet syftar till att undanta vissa verksamheter av allmänintresse från mervärdesskatt. Som domstolen har understrukit vid flera tillfällen (dom av den 11 juli 1985 i mål 107/84, kommissionen mot Tyskland, REG 1985, s. 2655, punkt 17, och i det ovannämnda målet *Stichting Uitvoering Financiële Acties*, punkt 12) undantas inte alla verksamheter av allmänintresse genom denna bestämmelse utan endast de som anges där, vilka beskrivs på ett mycket detaljerat sätt.

19 Mot bakgrund av dessa överväganden kan det konstateras att en organisation utan vinstintresse som har till syfte att främja sina medlemmars intressen, utan att förverkliga detta syfte genom att försvara och företräda medlemmarnas kollektiva intressen gentemot beslutsfattare i frågor som angår medlemmarna, kan inte anses verka i fackligt syfte i den mening som avses i artikel 13 A.1 i direktivet.

20 Uttrycket "fackligt" som används i denna bestämmelse avser särskilt en organisation som har till huvudsakligt syfte att försvara sina medlemmars kollektiva intressen - vare sig dessa är arbetstagare, arbetsgivare, fria yrkesutövare eller näringsidkare som utövar viss ekonomisk verksamhet - och företräda dessa gentemot berörd tredje man, däribland offentliga myndigheter.

21 Således uppfyller en organisation utan vinstintresse vars huvudsakliga syfte är att försvara och företräda sina medlemmars kollektiva intressen det krav på verksamhet av allmänintresse som utgör grunden för de undantag som anges i artikel 13 A.1 i direktivet, eftersom den gör det möjligt för medlemmarna att ha en gemensam företrädare och få inflytande vid förhandlingar med tredje man.

22 Det ankommer på den nationella domstolen att, med beaktande av de överväganden som angetts ovan, bedöma huruvida en sådan sammanslutning som institutet utgör en organisation som verkar i fackligt syfte i den mening som avses i artikel 13 A.1 i direktivet.

23 Den hänskjutna frågan skall således besvaras på följande sätt. Med uttrycket en organisation som verkar i fackligt syfte i artikel 13 A.1 i direktivet avses en organisation som har till huvudsakligt syfte att försvara sina medlemmars kollektiva intressen - vare sig dessa är arbetstagare, arbetsgivare, fria yrkesutövare eller näringsidkare som utövar viss ekonomisk verksamhet - och företräda dessa gentemot berörd tredje man, däribland offentliga myndigheter.

Beslut om rättegångskostnader

Rättegångskostnader

24 De kostnader som har förorsakats Förenade kungarikets regering och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Domslut

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

(sjätte avdelningen)

- angående den fråga som genom beslut av den 7 april 1997 har ställts av VAT and Duties Tribunal, London - följande dom:

Med uttrycket en organisation som verkar i fackligt syfte i artikel 13 A.1 I, i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter - Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund, avses en organisation som har till huvudsakligt syfte att försvara sina medlemmars kollektiva intressen - vare sig dessa är arbetstagare, arbetsgivare, fria yrkesutövare eller näringsidkare som utövar viss ekonomisk verksamhet - och företräda dessa gentemot berörd tredje man, däribland offentliga myndigheter.